

**Предложения на граждани и граждански организации относно Закон за изменение и допълнение на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, направени по време на публична дискусия проведена в София
13. 01. 2015 г.**

Общ коментар:

Голяма част от изказаните становища в залата показаха принципната подкрепа за създаването на Съвет за развитие на гражданското общество и Фонд за подкрепа на граждански организации. Направиха се конкретни предложения за подобряване регламентацията им в проектозакона. Имаше изразени и няколко позиции против създаването на съвет и фонд.

Основните акценти бяха предвиждането на ясни механизми, чрез които да се осигури реално участие на НПО при вземането на решения в съвета, както и такива, които да гарантират че включените НПО се ползват с доверието на сектора. По отношение на Фонда се направиха предложения той да не бъде обособен като отделно юридическо лице, а да съществува като сума, заложен в ежегодния държавен бюджет. Администрирането на процеса по разпределяне на сумата да се извършва от външен оператор, избран от държавата. При обсъждане на промените по отношение на Централния регистър към Министерство на правосъдието, преобладаващото мнение на аудиторията бе в подкрепа на предложенията на министерството. Постави се въпросът отново за прехвърляне на съдебната и съпътстващите я административни регистрации на юридическите лица с нестопанска цел към Агенция по вписванията. Основната позиция по този аспект бе в подкрепа на подобна реформа, но само ако нейното осъществяване няма да доведе до прекратяване на организации и прекомерни разходи за пререгистрация.

Съвет за развитие на гражданското общество (Съветът)

1. Предложения по същество:

- 1.1. Правомощията и структурата на Съвета трябва да са ясно и детайлно регламентирани, още на ниво закон;
- 1.2. Има притеснения дали Съветът ще е работеща, тъй като има примери за безброй провалени съвети, които нито осигуряват диалог нито участие на гражданското общество;
- 1.3. Начинът на избиране на членове в Съвета е изключително важен и е необходимо още на ниво закон да бъде ясно и добре регламентирано, като се осигури преимуществено участие на представители на гражданското общество;
- 1.4. Мандатност на членовете на съвета, както и ограничение на правото на преизбиране до два последователни мандата;
- 1.5. Да се предвиди 3 годишен мандат на членовете в Съвета;
- 1.6. Да има клауза при кои случаи да могат да се отзовават членове на съвета;
- 1.7. Критерии за членство – да включват не само формалното изискване за определени години на съществуване на организацията, а да има изискване за доказване на конкретен опит в определени сфери;
- 1.8. Съветът трябва да разполага с платформа, на която да се качват различни предложения, и веднъж годишно да бъдат обсъждани и евентуално приемани;

- 1.9. Да се прави преценката за избор на представители на гражданските организации в Съвета от гледна точка на конкретното номинирано лице – представител на дадена организация, а не само за организацията като такава (Да се гласува за хора, не за организации);
- 1.10. Целта на Съвета трябва да е свързана с концепцията за децентрализирано управление и осигуряване по-отворени механизми за участие в процеса на вземане на решения; за да има повече контрол върху това дали се постига неговата цел, а не просто че е създаден още един съвет;
- 1.11. Да бъде разписана като цел на закона и партньорството, което се цели да се регламентира чрез Съвета;
- 1.12. Да се прецизира идеята за съвета, именно като пространство за диалог между държавата и ГО;
- 1.13. Съветът трябва да има механизъм да се представляват организациите по места, като може да се използва структурата на Националния съвет за етнически и демографски въпроси;
- 1.14. Местните власти също да бъдат включени в съвета;
- 1.15. В съвета да има представител от парламента;
- 1.16. Предложение за включване на бизнеса (като един от най-големите дарители) и медии в състава на Съвета (1/3 държавни институции + 1/3 бизнес и медии + 1/3 НПО);
- 1.17. Ако е съвет за развитие на гражданското общество, трябва да бъдат включени и неформални организации, например като Протестна мрежа;
- 1.18. Съветът да се създаде към Президента на Република България, по подобие на други важни съвети, включително и този за национална сигурност.

2. Други предложения

- 2.1. По-ясно място на НПО в механизмите за публично-частно партньорства;
- 2.2. Приемане на отделен закон за браншовите организации;
- 2.3. Стандартите за обществени консултации да бъдат прилагани пълноценно.

Фонд за подкрепа на граждански организации (Фондът):

1. Да се предвидят ясни критерии за финансиране от страна на Фонда и какво точно може да се финансира със средствата му;
2. Против създаването на Фонд тъй като няма ясна финансова обосновка, би направил организациите зависими, поради което е най-добре държавата да стимулира икономиката, а бизнеса или хората – да подкрепят НПО чрез дарения;
3. Да има ясна процедура за отчетност на фонда;
4. Да има забрана фонда да фондонабира;
5. Фондът да не бъде отделна административна структура с управление, а да бъде сума, която да се дава за управление от външен оператор, който кандидатства с конкурс, подобно на швейцарска и норвежка схема;
6. да има забрана за финансиране от външни организации, тъй като правят зависими българските организации;
7. Да се гарантира извършването на анализ на ефективността на дейността на Фонда;
8. Фондът да има „вечен капитал“ (*endowment*). Бюджетът на Фонда да се формира от законово предвидени конкретни вноски от страна на държавата – дългосрочно планирани и гарантирани от нея, подобно на някои от механизмите за енергийните източници. Тези средства да се трупат и инвестират, подобно на пенсионните фондове, а да се разпределя само доходността.

9. Фондът следва да разпределя средствата на проектен принцип, като се подкрепят проекти, които са свързани с целите на стратегията и съвета;
10. Фондът следва да подкрепя 3 неща: развитие на капацитета на гражданските организации; застъпничество и правене на политики, защита на права и насърчаване на партньорството между гражданските организации и местните власти;
11. Трябва да има яснота за произхода на средствата във Фонда;
12. Бюджетът на Фонда може да се формира от приходите от благотворителна лотария, която той да управлява и да има единна информационна система;
13. Фондът следва да подкрепя дейностите в Стратегията;
14. Бюджетът на фонда може да включва и 10% от печалбата на държавните предприятия;
15. Да има единна база данни за финансирането разпределено от държавата към организациите, която да е публична и да е ясно на кой какъв проект е бил финансиран, с каква сума и какво се е свършило от проекта

Централен регистър към министерство на правосъдието (ЦР):

1. Трябва да има повече критерии за това какво се включва в отчетите към ЦР;
2. Трябва да има повече финансова прозрачност;
3. Да се премести регистрацията в агенция по вписванията, но само ако нейното осъществяване няма да доведе до прекратяване на организации и прекомерни разходи за пререгистрация;
4. Да се предвиди по-сериозна регулация на определени видове неправителствени организации, които са неправителствени организации в обществена полза, но не спазват ясно закона, като например училищните настоятелства;
5. Да има по-ясни забрани и разпоредби срещу конфликтът на интереси, включително органите на държавна власт да участват в неправителствени организации;
6. Подкрепя за отпадане на възможността министерство на правосъдието. да постановява отказ, включително трябва да отпадне и чл. 45 ал. 3;
7. Да се предвиди доставчиците на социални услуги да са в организации в обществена полза;
8. Да се преразгледа статута на организациите в частна полза и необходимостта от това деление;
9. Да има по-ясни индикатори за отчет, който се представя в Централния регистър;
10. Организациите в частна полза да нямат право на собствена дейност подобно на частните фондации в САЩ;
11. Да отпадне чл. 18, ал.2 – за заличаване на личните данни, тъй като при търговците има досие на търговеца, а тук няма и следва да остане публичността свързана с управителния съвет и членовете на органите.